

HANKESUUNNITELMA

13.12.2007

PELASTUSLAITOSTEN JA -HENKILÖSTÖN TOIMINTAKYKYHANKE

1 Johdanto

Pelastustoimen visiona 2015 on, että Suomessa on hyvä turvallisuuskulttuuri ja Euroopan tehokkain pelastustoimi. Yhtenä edellä mainitun vision neljästä kriittisestä menestystekijästä on henkilöstön suorituskyky. Henkilöstön suorituskykyyn liittyvä strateginen päämäärä 2015 on, että palkatun ja vapaaehtoisen henkilöstön määrä, osaaminen ja työkyky mahdollistavat pelastustoimen palvelujen tuottamisen tehokkaasti ja taloudellisesti. Tämän päämäärän saavuttamiseksi on perustettu Matti Vanhasen II hallituksen ohjelmaan perustuva pelastuslaitosten ja -henkilöstön toimintakymppihanke.

2 Hankkeen visio

Suomessa on laadukas ja toimintakymppinen pelastustoimi ja sillä hyvinvoiva ja työkykyinen henkilöstö.

3 Hankkeen strategiset päämäärät

- Pelastustoimi henkilöstöineen on oikein mitoitettu
- Pelastustoimen henkilöstölle on urakehitysvaihtoehtoja ja koulutusjärjestelmä tukee monipuolista pelastustoimen osaamista sekä mahdollistaa erikoistumisen
- Pelastustoimen tutkimusta hyödynnetään ja uusien toimintamenetelmien ja tekniikoiden analysointi ja mahdollinen käyttöönotto tapahtuu järjestelmällisesti
- Tarvelähtöinen työterveys- ja työturvallisuustoiminta tukee ja edistää laaja-alaisesti henkilöstön hyvinvointia koko työuran ajan
- Henkilöstöllä on myönteinen asenne työkyvyn ylläpitoon

4 Hankkeen tavoite

Hankkeen keskeisenä tavoitteena on turvata pelastuslaitosten ja sopimuspalokuntien toimintakyky tulevaisuudessa. Tavoitteen saavuttamisesta hyötyvät pelastustoimen palveluja tarvitsevat, pelastusalalla työtä tekevät, pelastusalan palveluja tuottavat työnantajat sekä pelastustointa rahoittavat kunnat.

5 Hankkeen organisointi

Hankkeelle on asetettu ohjausryhmä, jonka tehtävänä on huolehtia hankkeiden käynnistyksestä, ohjauksesta, koordinoinnista ja seurannasta. Ohjausryhmä hyväksyy hankesuunnitelmat sekä käsittelee mm. asiat, jotka koskevat hankkeisiin kuuluvien työryhmien perustamista, talousarvioita ja tutkimusten sekä kokeilujen käynnistämistä ja rahoitusta. Ohjausryhmän tehtävänä on tukea ja linjata osahankkeiden työtä projektipäälliköiden esitysten perusteella.

Hankkeen projektiryhmän tehtävänä on valmistella ohjausryhmässä käsiteltävät asiat, hyväksyä suuremmat hankinnat, seurata sekä koordinoita ja ohjata työn edistymistä.

Hanke on jaettu neljään osahankkeeseen:

- 1) Pelastushenkilöstön mitoituksen perusteet ja suorituskykyvaatimukset.
Projektipäällikkö Taito Vainio.

- 2) Henkilöstön urakehityksen linjaukset ja koulutusjärjestelmän tuki.
Projektipäällikkö Kari Kinnunen.
- 3) Tutkimus- ja kehittämistoiminnan edistäminen sekä tulosten hyödyntäminen.
Projektipäällikkö Jarkko Jäntti.
- 4) Työterveyttä ja -turvallisuutta ylläpitävän ja edistävän toiminnan tehostaminen.
Projektipäällikkö Sirpa Lusa.

Osahankkeen 1 projektipäällikkö toimii koko hankekokonaisuuden koordinaattorina ja sovittaa yhteen osahankkeet yhtenäiseksi kokonaisuudeksi. Jokaisen osahankkeen projektipäällikkö vastaa oman osahankkeensa läpiviennistä.

6 Hankekokonaisuus

Hankekokonaisuus muodostuu toisiinsa kiinteästi liittyvistä osista. Pelastushenkilöstön mitoitukset ja käytettävät toimintamenetelmät vaikuttavat toisiinsa. Toisaalta suorituskykyvaatimukset sekä fyysinen ja psyykinen työkyky vaikuttavat toisiinsa. Kolmanneksi kaikki edellä mainitut vaikuttavat siihen, mikä pelastusalan urakehitys voi olla ja millainen koulutusjärjestelmä tulevaisuuden tarpeisiin tarvitaan.

Pelastuslaitosten ja -henkilöstön toimintakykyhankkeeseen läheisesti liittyviä hankkeita ovat Suomen Kuntaliiton yhdessä pelastuslaitosten kanssa käynnistämä kumppanuushanke ja Suomen palopäällystöliiton käynnistämä johtamisen kehittämishanke. Yhteys näihin hankkeisiin on toteutettu siten, että kumppanuushankkeen projektipäällikkö ja johtamisen kehittämishankkeen ohjausryhmän puheenjohtaja toimii pelastuslaitosten ja -henkilöstön toimintakykyhankkeen projektiryhmässä ja vastaavasti pelastuslaitosten ja -henkilöstön toimintakykyhankkeen koordinaattori toimii kumppanuushankkeen ja johtamisen kehittämishankkeen ohjausryhmässä. Tavoitteena on, että pelastuslaitosten ja -henkilöstön toimintakykyhanke, kumppanuushanke ja johtamisen kehittämishanke muodostavat toisiaan täydentävän ja hyödyntävän kokonaisuuden.

Kaikkiin toimintakykyhankkeen osiin vaikuttaa merkittävästi se, millaisia pelastusalan tehtävät ja erityisesti kiireelliset tehtävät ovat ja mitä ne henkilöstöltä vaativat ja miten paljon henkilöstöä niiden tekeminen vaatii. Toisaalta pitää pystyä arvioimaan, miten tehtäviä voitaisiin tehdä vaihtoehtoisilla toimintamenetelmillä ja mitä vaihtoehtoiset menetelmät edellyttävät.

Erityisen haasteen muodostaa se, miten nämä tehtävät tulevat muuttumaan seuraavien 10-20 vuoden kuluessa. Tämä edellyttää sitä, että tulevaisuuden vaatimukset on pyrittävä ennakoimaan.

Hankekokonaisuudessa hyödynnetään pelastustoimen tulevaisuusluotausraadin tutkimusta pelastustoimen tehtävistä ja toimintaympäristön muutoksista vuonna 2020.

Työterveyslaitoksen ja Pelastusopiston jo menossa olevat tutkimukset ovat liitteenä 1.

7 Hankkeen keskeiset tehtävät

7.1 Keskeiset tehtävät osahankkeittain

7.1.2 Pelastushenkilöstön mitoituksen perusteet ja suorituskykyvaatimukset

Pelastushenkilöstön mitoituksen perusteisiin ja suorituskykyvaatimuksiin vaikuttavat käytännössä eniten toimintavalmiusohje ja pelastustoimen palvelutasopäätös.

Toimintavalmiusohjeen tarkistaminen ja palvelutasopäätöksen pelastustoimintaa koskevien perusteiden määrittely edellyttävät seuraavien asioiden selvittämistä.

- 1) Pelastustehtävien määrittely
  - Pelastustehtävien määrittely ja tehtävien luokittelu vaatimustasoittain
- 2) Pelastusyksiköiden suorituskyky eri vahvuuksilla
  - Tutkitaan pelastustehtävien luokittelun mukaisesti, mihin eri vahvuisen yksiköt kykenevät
- 3) Pelastusyksiköiden suorituskykyvaatimukset eri tehtäväluokissa ja suorituskykyvaatimusten määrittely
  - Suorituskykyvaatimusten määrittely, millaiset yksiköt kykenevät eri tehtäviin
  - Nykyinen tarve pelastustehtävien tekemiseksi eri alueilla
  - Tulevaisuuden tarve pelastustehtävien tekemiseksi koko maassa
  - Onnettomuusriskien edellyttämä mitoitus pelastustehtävän mukaan
- 4) Toimintavalmiusohjeen tarkistaminen
  - Riskialueiden määrittelyperusteet
  - Muodostelmien määräytyminen
  - Toimintavalmiusaikojen määräytyminen
- 5) Palvelutason pelastustoimintaa koskevan osan määrittely
  - Pelastustoiminnan palvelutason määrittely pitäen sisällään panostusten, tuosten ja vaikuttavuuden arvioinnin

7.1.2 Pelastushenkilöstön urakehityksen linjaukset ja koulutusjärjestelmän tuki

Pelastushenkilöstön urakehitystä linjataan tulevaisuuden tutkimuksen keinoin. Tavoitteena on laatia henkilöstölle vertikaalisia ja horisontaalisia työuravaihtoehtoja.

Saadun tiedon perusteella kehitetään koulutusjärjestelmää, jotta se parhaiten tukee pelastushenkilöstön vaihtelevia urapolkua.

- 1) Pelastushenkilöstön työnkuva
  - Päälystön, alipäälystön ja miehistön työnkuvan selvittäminen. Pelastusalan suoritteiden selvittäminen pelastustehtävien osalta.
  - Osaamiskartoitus
- 2) Pelastushenkilöstön työtehtävien sekä pelastusalan työnkuvan muutokset tulevaisuudessa.
- 3) Vertikaalisten ja horisontaalisten urapolkujen löytäminen
  - Todennäköisten vaihtoehtojen kartoitus omalta ammattisektorilta ja niiden arviointi. Selvitetään, onko mahdollisuutta hyödyntää pelastusallalla hankittua ammattitaitoa muiden alojen ammattiteissa.
  - Toivottujen vaihtoehtojen löytäminen ja analysointi.
  - Kansainvälisiin käytänteisiin tutustuminen.

4) Koulutusjärjestelmän kehittäminen urakehitystä tukevaksi järjestelmäksi

- Valintaperusteet
- Opetussisältöjen kehittäminen
- Jatkokoulutusmoduulien rakentaminen

7.1.3 Tutkimus- ja kehittämistoiminnan edistäminen sekä tulosten hyödyntäminen

Pelastaminen ja sammuttaminen on voitava tehdä kuormittamalla henkilöstöä ja ympäristöä mahdollisimman vähän. On kehitettävä varusteita, välineitä, kalustoa, sammutteita ja toimintamenetelmiä. Kehittämisessä on tarpeen ottaa huomioon myös pelastushenkilöstön työturvallisuus ja sen edistäminen.

Osahankkeen keskeisimmät tehtävät ovat seuraavat:

- 1) Luoda menettely, jonka kautta tieto käynnissä olevista ja päättyneistä pelastustointa koskevista koti- ja ulkomaisista tutkimuksista ja uusista tutkimustarpeista, suosituksista ja johdopäätöksistä on kaikkien saatavilla. Menettelystä on tarkoitus tehdä pysyvä koordinointityökalu pelastustoimeen.
- 2) Tehdä analyysi siitä, mitä pelastustoimintamenetelmiä pitäisi erityisesti tutkia ja kehittää Suomen olosuhteet ja pelastustoimen järjestelmä huomioiden.
- 3) Tutkia, miten eri vahvuiset pelastusyksiköt kykenevät toimimaan liikenneonnettomuuksissa ja tulipaloissa.
- 4) Tehdä selvitys kahdesta pelastustoimintamenetelmästä.

7.1.4 Työterveyttä ja -turvallisuutta ylläpitävän ja edistävän toiminnan tehostaminen

Hankkeen ensisijaisena tavoitteena on kehittää pelastustoimelle kokonaisvaltainen työterveys-, työturvallisuustoiminnan malli, johon kuuluu:

1. Hyvä työterveyshuoltokäytäntö (erityisesti sopimuksen solmiminen ja suunnitteluprosessi).
2. Varhaisen puuttumisen mallit (osana hyvää työterveyshuoltokäytäntöä ja henkilöstöhallintoa).
3. Työturvallisuus ja -ympäristötoiminta niin, että pyrittäisiin muun muassa 0 tapaturmaan kaikissa työ-, harjoitus- ja liikuntatilanteissa.
4. Fyysisen toimintakyvyn arviointi-, palautteenanto- ja seurantajärjestelmä sekä ohjelma- ja toteutusjärjestelmä.
5. Sopimuspalokuntien henkilöstöön kohdistuvien työterveys- ja työturvallisuustoimintojen selkiyttäminen.

Tavoitteisiin pyritään seuraavilla toimenpiteillä:

A. Taustatietojen päivittäminen

(Kirjallisuus)katsausten ja selvitysten/haastattelujen tekeminen ja täydentäminen sisältäen seuraavat osiot:

- pelastushenkilöstön fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen toimintakyky
- pelastushenkilöstön fyysiset oireet, sairaudet ja tapaturmat
- pelastushenkilöstön psyykkiset oireet ja sairaudet
- toimintatavat ja menetelmät toimintakyvyn arvioimisessa ja kehittämisessä sekä niihin varhaisessa puuttumisessa Suomessa ja ulkomailla (hyvät käytännöt)

- työturvallisuuden kehittämisessä käytettävät toimintatavat ja menetelmät Suomessa sekä soveltuvien osin ulkomailla
- muilla (turvallisuus)aloilla käytettävät työhyvinvoinnin edistämiseen liittyvät toimintatavat ja menetelmät sekä niiden soveltaminen pelastusalalle
- työhyvinvointiin liittyvät tilastot (muun muassa henkilöstön sairaspöissaolot)

Kartoitetaan, mitä hankkeita TTL:lla on meneillään/suunnitteilla pelastusalaan liittyen ja miten ne tukevat hanketta sekä mitkä toiminnot tarvitsevat lisäresursointia.

Selvitetään muiden organisaatioiden meneillään olevat pelastusalan henkilöstön työhyvinvoinnin edistämiseen liittyvät hankkeet: VTT ym. tutkimuslaitokset, aluepelastuslaitokset, pelastusopisto ym. oppilaitokset jne.

B. Yhteistyöverkoston luominen

Luodaan yhteistyöverkosto ja yhteinen näkemys hankkeesta sekä varmistetaan eri osapuolten sitoutuminen sekä monitieteisyys.

Kumppaneita muun muassa:

SM, STM, KEVA, Patrix (pelastusalan työterveyslääkärit ry) ja mahdollisesti muut työterveysshuoltohenkilöstön ammattijärjestöt, pelastusalan ammattijärjestöt, pelastusopisto.

Perustetaan osahankkeelle oma projektiryhmä.

C. Kehittämishankkeen suunnittelu ja toteuttaminen

Kokonaisvaltaisen työterveys- ja työturvallisuustoimintamallin suunnittelu ja kokeilu aloitetaan mahdollisimman pian. Suunnittelu ja priorisointi tehdään yhdessä eri toimijoiden ja koko hankkeen ohjausryhmän kanssa. Suunnitelmaa tehdessä muistettava käytännöllisyys, eettisyys, laillisuus ja toteutettavuus sekä tasa-arvoisuus palokuntamuotoja kohtaan. Huomioitava myös käytettävissä oleva aika (vuoden 2009 loppuun saakka) ja erityisesti se miten vaikuttavuutta voidaan arvioida ja missä vaiheessa. Yksittäisistä tutkimushankkeista ja katsauksista saatava tieto hyödynnetään ja sovelletaan hankkeessa sitä mukaa, kun tuloksia saadaan valmiiksi. Kehittämishanke toteutetaan ainakin yhdessä aluepelastuslaitoksessa, alustavasti on neuvoteltu Tampereen aluepelastuslaitoksen kanssa. Soveltuvien osien hanketta voidaan toteuttaa myös Keski-Uudenmaan, Länsi-Uudenmaan ja Jokilaaksojen pelastuslaitoksissa.

D. Hankkeessa saatujen tulosten raportointi ja levittäminen

Huolehditaan siitä, että pelastusalan henkilöstön hyvinvointia koskeva tutkimuksista ja kehittämishankkeista saatu tieto välittyy ymmärrettävässä muodossa alan henkilöstölle ja työterveysshuollolle. *Yhteys tutkimus- ja kehittämistoiminnan verkostoon, jotta ylläpitää pelastusopisto.*

Lisäksi:

Kansainvälinen yhteistyön mahdollisuutta arvioidaan hollantilaisen TNO:n (Defence, Security and Safety, Business Unit Human Factors, Dept. Human Performance) kanssa, jossa on meneillään samantyyppinen pelastusalan tutkimus- ja kehittämishanke.

8 Työtavat, aikataulu ja rahoitus

8.1.2 Pelastushenkilöstön mitoituksen perusteet ja suorituskykyvaatimukset

1) Pelastustehtävien määrittely

Työtapa: Selvitys

Aikataulu: 1.12.2007-30.4.2008

Rahoitus: 10 000 euroa.

2) Pelastusyksiköiden suorituskyky eri vahvuuksilla

Työtapa: Selvitys/testaus
Aikataulu: 1.5.2008-31.12.2008
Rahoitus: 20 000 euroa.

3) Pelastusyksiköiden suorituskykyvaatimukset eri tehtäväluokissa ja suorituskykyvaatimusten määrittely

Työtapa: Työryhmä/selvitykset/sectorivastuuhenkilöiden kokoukset
Aikataulu: 1.10.2008-30.6.2009
Rahoitus: 10 000 euroa.

4) Toimintavalmiusohjeen tarkistaminen (tehdään yhdessä osan 5 kanssa)

Työtapa: Työryhmä/sectorivastuuhenkilöiden kokoukset
Aikataulu: 1.3.2009-31.12.2009
Rahoitus: 15 000 euroa.

5) Palvelutason pelastustoimintaa koskevan osan määrittely (yhdessä osan 4 kanssa)

Työtapa: Työryhmä/sectorivastuuhenkilöiden kokoukset
Aikataulu: 1.3.2009-31.12.2009
Rahoitus: ks. edellä.

8.1.2 Pelastushenkilöstön urakehityksen linjaukset ja koulutusjärjestelmän tuki

1) Pelastushenkilöstön työnkuvan selvittäminen

Työtapa: työryhmätyöskentelyä observointi-, haastattelu- ja kyselytutkimus
Aikataulu: 1.12.2007 – 31.5.2008
Rahoitus: 10 000 euroa

2) Pelastushenkilöstön työnkuva tulevaisuudessa

Työtapa: työryhmätyöskentelyä tulevaisuudentutkimuksen menetelmin; ACTOVD-tulevaisuusprosessi

Aikataulu: 1.4.2008 – 31.12.2008
Rahoitus: 18 000 euroa

3) Vertikaalisten ja horisontaalisten urapolkujen löytäminen

Työtapa: sama kuin edellä
Aikataulu: 1.10.2008 – 31.4.2009
Rahoitus: 14 000 euroa

4) Koulutusjärjestelmän kehittäminen urakehitystä tukeväksi järjestelmäksi

Työtapa: työryhmä
Aikataulu: 1.5. – 31.12.2009
Rahoitus: 16 000 euroa

8.1.3 Tutkimus- ja kehittämistoiminnan edistäminen sekä tulosten hyödyntäminen

- 1) Luoda foorumi, jonka kautta tieto käynnissä olevista ja päättyneistä pelastustoimintamethodelmiä koskevista tutkimuksista ja uusista tutkimustarpeista on kaikkien saatavilla

Työtapana: työryhmä

Aikataulu: 1.12.2007 – 30.6.2008

Rahoitus: 12 000 euroa (pelkkä investointi julkaisujärjestelmään 8 000 – 10 000 euroa)

- 2) Tehdä analyysi siitä, mitä pelastustoimintamenetelmiä pitäisi erityisesti tutkia ja kehittää

Työtapana: Kutsuseminaari asiantuntijaverkostolle (ja sen ylläpito) virkatyönä

Aikataulu: 1.5.2008 - 31.12.2008. Verkoston toiminta jatkuu (vrt. sektoritoiminta)

Rahoitus: 24 000 euroa asiantuntijoiden palkkioihin ja kokouskuluihin

- 3) Perusselvitysaikojen tutkiminen eri vahvuisilla pelastusyksiköillä liikenneonnettomuuksissa ja tulipaloissa (ulko-ovelle, 3. kerrokseen)

Työtapana: Tutkimus/selvitys

Aikataulu: 1.4.2008 - 31.12.2009

Rahoitus: 75 000 euroa.

- 4) Vaihtoehtoiset sammutusmenetelmät (Esim. Cobra, CAFS)

Työtapana: Tutkimus/selvitys

Aikataulu: 1.4.2008 - 31.12.2009

Rahoitus: 90 000 euroa.

8.1.4 Työterveyttä ja -turvallisuutta ylläpitävän ja edistävän toiminnan tehostaminen

Kaikkia osa-tavoitteita koskevat hankkeet:

Pelastushenkilöstön fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen toimintakyky ja toimintakyvyn edistämisen menetelmät (toimenpidekohta A)

Työtapana: Kirjallisuuskatsausten, selvitysten, haastattelujen avulla selvitetään nykytilanne.

Aikataulu: 1.12.2007-31.5.2008

Rahoitus: TTL:n rahoittama sisältäen psykologin tai vastaavan 3 kk, terveydenhuollon/lääketieteen/liikuntatieteen asiantuntija(t) 3 kk

Osahankkeen 4 ohjausryhmä (toimenpidekohta B)

Työtapana: Työryhmätyöskentely

Aikataulu: 1.12.2007-31.12.2009

Rahoitus: 10 000 euroa. Sisältää niiden ulkopuolisten tahojen kulukorvaukset, joille työ ei kuulu virkatyönä.

Kokonaisvaltaisen työterveys- ja työturvallisuustoiminnan kehittäminen pelastusalalle (toimenpidekohta C)

Työtapana: Kehittämishanke

Aikataulu: 1.12.2007-31.12.2009

Rahoitus: 40 000 euroa. Lisärahoitustarve sisältää kulukorvaukset hankkeeseen osallistuvil-
le aluepelastuslaitoksille ja heidän työterveyshuolloilleen.

Eri-ikäisten palomiesten terveys ja toimintakyky: 13-vuoden seurantatutkimus

Työtapa: Tutkimus harvinaisesta ja edustavasta pitkäikäisyyttä tutkimusaineistosta (Kuopion ja Helsingin ympäristöistä), jolla saadaan tietoa erityisesti ikääntyneiden pelastajien toimintakyvystä ja terveydestä kysely- että laboratoriotutkimuksilla sekä lääkärin-
tarkastuksilla. Kyselytutkimukseen voidaan liittää myös esim. urasuunnitteluhan-
ketta tukevia kysymyksiä (esim. mikä on osaamisen kehittymisen ja työhyvinvoin-
ninyhteys).

Aikataulu: 1.9.2008-31.12.2009.

Rahoitus: 97 000 euroa. Kokonaisbudjetti 220 000 euroa, josta TTL:n rahoitusosuus 123 000
euroa.

Yllämainittujen kaikkia osa-tavoitteita koskevien hankkeiden lisäksi:

Pelastusalan työsuojeluriskien tunnistus- ja arviointimenetelmän (Peto-Arvi) kehittämi- nen (toimenpidekohta C)

Työtapa: Tutkimus- ja kehittämishanke, jonka tavoitteena on kehittää pelastusosalalle soveltu-
va työturvallisuusriskien tunnistus- ja arviointimenetelmä sekä määritellä vaati-
mukset pelastusosalalle soveltuvalla valtakunnallisella turvallisuusjohtamisen tieto-
järjestelmälle. Tietojärjestelmä sisältäisi riskien arviointityökalun, poikkeamara-
portoinnin (vaaratilanne ja läheltä -piti tapausten raportointi) ja toimintamallien ja-
kelun osana laajempaa työterveys- ja turvallisuustoimintaa. Hankkeessa on ollut
mukana kolme pelastuslaitosta (Etelä-Karjala, Etelä-Savo ja Kymenlaakso).

Aikataulu: Meneillään olevan hankkeen (1.1.2007 - 29.2.2008) jatkoksi on suunnitteilla han-
ke, jossa riskien arviointi -työkalu tuoteistetaan ja koulutetaan pelastusalan henki-
löstölle ja työterveyshuolloille (1.3.2008-31.12.2009). Jatkohankkeen aikana myös
selvitetään tietojärjestelmän ylläpitotaho ja järjestelmän toteutuksen kustannukset.

Rahoitus: Tarkentuu myöhemmin. Nykyisen hankkeen kokonaiskustannusarvio on noin 104
800 € josta Työterveyslaitoksen osuus 64 800 € ja Työsuojelurahaston osuus 40
000 € Lisäksi Kaakkois-Suomen Työsuojelupiirin työaikapanostusarvio noin 18
000 € Jatkohankkeen rahoitus voidaan tarkentaa vasta kun tiedetään kuinka paljon
tietojärjestelmän tekninen toteutus vaatii aikaa.

9 Hankeen viestintä

Hankkeen viestintä pyritään suuntaamaan pelastuslaitoksille, sopimuspalokunnille, työnteki-
jöille ja työntekijäjärjestöille, työnantajille ja työnantajajärjestöille, kuntien johdolle, työterve-
ys- ja -turvallisuushenkilöstölle sekä muille hankkeeseen osallistuville tahoille. Viestintää
suunnataan myös muille työelämän kehittäjille ja tutkijoille.

Hankkeen yleisenä tavoitteena on viestiä mahdollisimman avoimesti kaikille edellä mainituille
ryhmille. Toisaalta viestintää pyritään painottamaan kutakin intressiryhmää palvelevalla taval-
la mahdollisimman hyvin.

Hankkeen yleistä viestintää varten kaikille avoin viestintäkanava on hankkeen internet-sivut.
Näillä sivuilla kerrotaan koko hankkeesta ja jokaisesta osahankkeesta sen mukaan, kun hank-
keet etenevät reaaliaikaisesti. Sivuilla on myös mahdollisuus käydä keskustelua hankkeesta.

Pelastuslaitoksille viestitään suoralla viestinnällä pelastuslaitoksille sekä alan lehdistön (esim.
Pelastustieto) sekä pelastusalan seminaarien välityksellä.

Työntekijöille ja työntekijäjärjestöille viestitään esitelmöimällä esim. työntekijäjärjestöjen järjestämissä tilaisuuksissa. Hankkeen viestintää tehdään myös työntekijäjärjestöjen viestintäkanavien kautta.

Työnantajille ja työnantajajärjestöille viestitään esitelmöimällä esim. työnantajajärjestöjen järjestämissä tilaisuuksissa. Hankkeen viestintää tehdään myös työnantajajärjestöjen viestintäkanavien kautta.

Sopimuspalokunnille viestitään Suomen sopimuspalokuntien liiton lehden kautta ja esitelmöimällä Suomen Sopimuspalokuntien Liiton järjestämissä tilaisuuksissa.

Kuntien johdolle hankkeesta viestitään Suomen Kuntaliiton kuntajohdolle järjestämissä tilaisuuksissa, Kuntamarkkinoilla sekä kirjoittamalla hankkeesta kuntien johdolle suunnattuihin lehtiin.

Työterveys- ja -turvallisuushenkilöstölle sekä alan tutkijoille ja kehittäjille viestitään alan julkaisujen ja tilaisuuksien kautta mm. osallistumalla seminaareihin, ajakohtaispäiviin sekä jatko- ja täydennyskoulutustilaisuuksiin.

Hankkeen reaaliaikaisen yleisen viestinnän lisäksi jokaisesta osahankkeesta tiedotetaan sitä mukaan, kun niissä tulee välituloksia tai lopputuloksia. Hankkeen viestintä toteutetaan yllä mainituilla tavoilla teemoittain riippuen kohderyhmästä.

LIITE 1

Liitteessä mainitut hankkeet liittyvät aihepiiriensä osalta pelastuslaitosten ja -henkilöstön toimintakykyhankkeeseen mutta niitä ei toteuteta tässä hankkeessa vaan erillisinä omina kokonaisuuksinaan.

1. Lihasten hyvinvoinnin turvaaminen kuumatyössä - kuormittumisen, väsymyksen ja työstä palautumisen arviointi.

Työtapa: Tutkimuksen keinoin määritetään eri-ikäisten pelastajien lihaksiston kuormittuminen ja väsyminen raskaimmissa työvaiheissa sekä niistä tarvittavan palautumisen kesto. Tulosten avulla voidaan parantaa pelastajien työturvallisuutta ja ehkäistä liiallisen väsymisen aiheuttamaa onnettomuus- ja tapaturmariskiä.

Aikataulu: Vuoden 2008 alusta rahoituksen selvittyä - vuoden 2009 loppuun.

Rahoitus: 65 000 € Kokonaisbudjetti 130 000 € josta Työterveyslaitoksen osuus 65 000 €

2. Pelastushenkilöstön hyvä fyysisen toimintakyvyn arviointikäytäntö-Firefit

Työtapa: Tutkimus- ja kehittämishanke, jossa kehitetään hyvää fyysisen toimintakyvyn tietokonepohjaista arviointimenetelmää kahden aluepelastuslaitoksen ja laitevalmistajan kanssa. Tällä hetkellä hankkeen II-vaiheessa kehitetään erityisesti palautteenanto osuutta yhteistyössä Länsi- ja Keski-Uudenmaan pelastuslaitosten ja heidän työterveyshuoltojensa sekä laitevalmistajan kanssa.

Aikataulu: Meneillään parhaillaan jatkuen vuoden 2008 loppuun saakka.

Rahoitus: Hanke jatkuu osittain PSR:n viime vuonna myöntämällä rahoituksella (63 208 €), TTL:n ja muiden osallistujatahojen oma rahoitusosuus 70 000 € (52% kokonaismuistista)

3. MONIKKO-projektin Ikä, ikästereotyyppit ja tasa-arvo -hankkeen yhtenä kohdeorganisaationa Helsingin pelastuslaitos

Työtapa: Tutkimus- ja kehittämishanke, jonka tavoitteena on ollut lisätä tietoa iästä ja sen merkityksestä työssä sekä ikäasenteista ja eri-ikäisiin työntekijöihin liitettyistä mielikuvista. Pyrkimyksenä on myös ollut lisätä työyhteisöjen ikätietoisuutta sekä eri-ikäisten työntekijöiden välistä vuorovaikutusta. Ikää on tarkasteltu yhtenä moninaisuuden ulottuvuutena, tähtäimenä ns. ikäystävällisen työyhteisön rakentaminen.

Aikataulu: 1.1.2005-31.12.2007

Rahoitus: ESR:n rahoittama ja TTL:n koordinoima hanke.

4. Nestevajeen korvaus matalatehoisen, pitkäkestoisen ja tauotetun fyysisen kuormituksen aikana

Työtapa: Kokeellinen tutkimus Työterveyslaitoksen laboratorioissa (Helsinki, Oulu) ja todellisen työn olosuhteissa. Tavoitteena on edistää pelastajien selviytymistä erityisesti metsäpalojen sammuttamisessa, jälkiraivaustöissä ja suuronnettomuuksissa. Yhteistyötahona on Helsingin yliopisto (liikuntalääketiede, ravitsemustiede).

Aikataulu: Kevät 2009 – kevät 2010.

Rahoitus: 37 000 € Kokonaisbudjetti 74 000 € josta TTL:n rahoitusosuus 37 000 €. Ulkopuolista rahoitusta haetaan Palosuojelurahastolta syksyllä 2008.

5. Pelastustyön suojavaatteen kehittäminen lopulliseksi tuotteeksi

- Työtapa:** Palomiehen täsmäsuojaus ja sen fysiologiset vaikutukset -projekti valmistuu vuoden lopussa. Tutkimus osoitti kevyemmän suojavaatteen käytön edut pyrittäessä vähentämään pelastajien fyysistä kuormittumista. Tutkimuksen tuloksena valmistui suojavaateprotomalli, jota on koekäytetty Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksella. Kehitetään protoasua edelleen saadun palautteen perusteella ja valmistetaan protosarja laajempaan koekäyttöön pelastuslaitoksissa (20 asua). Lopputuloksena on tarjouskilpailuun valmis tuotespesifikaatio pelastajien pelastustyösuojausvaatteeksi.
- Aikataulu:** Työ aloitetaan 1.3.2008 ja koekäyttö järjestetään 1.6.-31.12.2008. Tehdään tarvittavat muutokset ja valmistellaan tuotespeksit 1.1.09-30.4.09
- Rahoitus:** Alustava kokonaisbudjetti 53 400 €, josta osan rahoittaa TTL ja osa haetaan ulkopuolelta, esim. PSR:lta.

6. Tulipalon jälkivahinkojen torjujien altistumisselvitys sekä tulevaisuuden simulaattorien testaus

VTT:n johtama tutkimusprojekti, jossa TTL on mukana. Suunnitteilla Pelastusopistolle hankittavien simulaattorien testaus. Lisäksi simulaattoreista ja niihin liittyvästä altistumisesta pyritään kokoamaan kansainvälinen projekti, jolla saataisiin tuotettua turvallisempia ja samalla paremmin opetusta palvelevia opetustyökaluja. Projektiin kytketään myös lämpökuormitus- ja suojainasiat.

Hanketta esitellään pelastusalan ja muiden sidosryhmien tilaisuuksissa.

7. Pelastusopiston tutkintotavoitteiden ja työelämän tarpeiden vastaavuus

- Työtapa:** Kyselytutkimus, jonka tekijänä oli erityistutkija Esa Kokki.
- Aikataulu:** 1.10.2006 – 31.12.2007
- Rahoitus:** 100 % pelastusopiston rahoittama (virkatyönä)

8. Työturvallisuuskoulutusta yhteistyössä uhkatilanteisiin

- Työtapa:** Kehittämishanke. Pelastusopistolla projektipäällikkönä Juha Höök
- Aikataulu:** 1.11.2006 – 31.10.2007
- Rahoitus:** 100 % Valtion ja ESR rahoittama. Ostopalveluna Pelastusopistolta 74 480 €

9. Palokuolemien tutkimus- ja analysointijärjestelmä ("Palokuolemat 2007-2008")

- Työtapa:** Kehittämishanke, yhteistyössä SM ja pelastuslaitokset. Taneli Rasmus.
- Aikataulu:** 1.1.2007 – 30.6.2009
- Rahoitus:** Kokonaisbudjetti 79 000 € josta Pelastusopiston rahoitusosuus 39 500 €

10. Pronton koulutuspaketti pelastustoimen johtajille ja tietojen kirjaajille

- Työtapa:** Kehittämishanke, yhteistyössä VTT. Esa Kokki
- Aikataulu:** 1.3.-31.12.2007
- Rahoitus:** Kokonaisbudjetti 75 450 € josta Pelastusopiston rahoitusosuus 17 400 €

11. Pelastustoimen riskinarvio- ja vasteenmääritys

Työtapa: Kehittämishanke, yhteistyössä Hätäkeskuslaitos. Toni Okkolin ja Jarmo Salonen.

Aikataulu: 15.1.-31.12.2007

Rahoitus: Kokonaisbudjetti 120 387 € josta pelastusopiston rahoitusosuus 15 048 €

12. Harjakattoisten rakennusten ullakko-onteloiden palojen sammuttaminen

Työtapa: Kehittämishanke, yhteistyössä VTT ja Palotutkimusraati. Taneli Rasmus

Aikataulu: 1.5.2007-31.12.2007

Rahoitus: Kokonaisbudjetti 48200 € josta Pelastusopiston rahoitusosuus 24 100 €

13. Kaasupullojen käyttäytyminen vaaratilanteessa

Työtapa: Kehittämishanke, yhteistyössä AGA, Poliisi ja Suojasauma Oy. Hannu Rantanen

Aikataulu: 1.5-31.12.2007

Rahoitus: Kokonaisbudjetti 34 302 € josta Pelastusopiston rahoitusosuus 17 151 €